

Referens
Erika Nysäter

Mottagare
Utbildningsnämnden

Riktlinjer för avgifter skolan (UF 2013:88)

Enligt skollagen ska utbildningen vara avgiftsfri men det får förekomma avgifter för enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna i grundskolan och gymnasiet. Med enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna avses enligt förarbetena främst kostnader för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel, en entréavgift till ett museum eller liknande. Gymnasieelever kan också få betala enstaka egna hjälpmedel.

Enligt skollagen får både fristående och kommunala skolor ta ut avgifter som överstiger en obetydlig kostnad från vårdnadshavarna i enstaka fall under läsåret för till exempel skolresor. Avgifterna måste vara frivilliga och alla aktiviteter öppna för alla elever. Även om vårdnadshavarna inte har råd att betala avgifter för en skolresa ska barnen ha rätt att åka med. Belopp som var för sig kan bedömas som obetydliga kan tillsammans strida mot bestämmelserna om en avgiftsfri skola. Därför måste man göra en helhetsbedömning av samtliga kostnader som belastar en elev under ett läsår.

Skolinspektionen rekommenderar avgifter för grundskola och gymnasium på maximalt 300 kr för en studieresa, 100 kr för studiebesök, 100 kr till idrott och hälsa vid friluftsdag och självkostnadspris för måltider under en studieresa. Skolinspektionen rekommenderar avgifter på maximalt 700 kr för läromedel i gymnasiet per elev och läsår.

Lathund för avgifter i grund- och gymnasieskolan Kostnader som Skolinspektionen inte accepterar

- Avgift för läromedel, inklusive miniräknare, i utbildning för skolpliktiga elever.
- Avgift för försäkring vid användandet av skolans bärbara datorer i skolan och hemmet för skoländamål.
- Avgift i samband med elevens val.
- Profilavgift.
- Anmälnings- eller köavgift.
- Krav på arbetsinsatser från föräldrar.
- Medlemsavgift.

Kostnader som är tillåtna vid enstaka tillfällen

- 300 kr för en studieresa.
- Kostnader för måltider under studieresa. Se även kommentar nedan.
- 100 kr för studiebesök.
- 100 kr för aktiviteter kopplade till idrott och hälsa (friluftsdag).
- 700 kr för läromedel, inklusive miniräknare, i gymnasieskolan. Se även kommentar.

Kostnader för måltider under studieresa

Kostnader för måltider under en studieresa intar en speciell ställning eftersom det är en kostnad som elever och föräldrar står för när eleven är hemma. Eleverna bör kunna betala för måltider som de annars skulle ha ätit hemma även när de är på studieresa. Det finns därför inget som hindrar att de också betalar för de måltider som eleverna i stället intar under en studieresa. Oftast handlar det om frukost och middag, men för gymnasieelever som i vanliga fall betalar för skollunchen kan även lunchen räknas med.

Kostnaden kan variera utifrån vilken mat eleverna får på resan, men eleven ska aldrig behöva betala mer än självkostnadspris till skolan. När det gäller studieresor på flera dagar kan det bli höga belopp för den enskilde eleven. Det bör skolan överväga innan den bestämmer om en resa.

Utgångspunkter för avgifter

En utgångspunkt för arbetet med den nya skollagen är att all offentligt finansierad verksamhet inom skolväsendet ska följa samma regler, oavsett om man har en kommunal eller enskild huvudman. En annan utgångspunkt är att rätten till en likvärdig utbildning av hög kvalitet aldrig får vara beroende av en enskilds ekonomiska förutsättningar.

Förskoleklassen och grundskolan

Enligt skollagen ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider. Lärverktyg är ett nytt begrepp som betecknar den utrustning och materiel som eleven behöver för att kunna nå målen i utbildningen.

Det får förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. Med obetydlig kostnad menas främst kostnader för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel, en mindre entréavgift till

ett museum eller liknande. Om kostnaden återkommer vid flera tillfällen kan den sammanlagda kostnaden dock bli påfrestande för ett hushåll med svag ekonomi. Därför måste skolan noga överväga när och hur ofta denna möjlighet ska utnyttjas.

I den nya skollagen 2011 infördes nya regler för skolresor och liknande aktiviteter. I samband med denna typ av aktiviteter får det vid enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Vårdnadshavarnas kostnader får då inte vara högre än skolans självkostnad för att eleven deltar i en viss aktivitet. Kostnader för skolresor och utflykter som överstiger en obetydlig kostnad ska täckas antingen via skolans medel eller genom att elever helt frivilligt samlar in pengar.

Om en grupp elever på en skola tillsammans samlar in pengar till en skolresa eller liknande som är en del av utbildningen, ska aktiviteten vara öppen för alla elever. Detta gäller oavsett om vårdnadshavarna bidrar eller inte. Om den kostnadsbelagda aktiviteten är en del av utbildningen ska alla elever få delta. Det får inte finnas någon koppling mellan hur mycket en enskild elev bidrar med och elevens möjligheter att få delta i aktiviteten. Bidraget från vårdnadshavare måste både vara och framstå som frivilliga.

Läromedel, inklusive miniräknare, i gymnasieskolan

I gymnasieskolan kan den som ansvarar för utbildningen, huvudmannen, besluta om att eleven ska tillhandahålla vissa enstaka hjälpmedel själv, till exempel miniräknare. Då kan skolan ta ut en avgift för miniräknaren. Men eleven måste kunna välja hur hon eller han skaffar läromedlet, till exempel genom att köpa själv eller låna.

Gymnasieskolan

Utbildningen i gymnasieskolan ska vara avgiftsfri för eleverna. De ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Den som ansvarar för skolan, huvudmannen, får dock besluta att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel. På samma sätt som i grundskolan får det förekomma enstaka kostnader som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. De nya regler som gäller för skolresor och utflykter i grundskolan gäller även för gymnasieskolan. När det gäller kostnader i samband med enstaka skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter, är det inget som hindrar att dessa ersätts på frivillig väg av eleverna själva eller deras vårdnadshavare.